

Ministerie van Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Ministerie van
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties**

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Kenmerk
2021-0000291679

Uw kenmerk

Bijlage(n)
6

Datum 31 mei 2021
Betreft 7de voortgangsrapportage over de bestuurlijke ingreep Sint
Eustatius

Inleiding

In deze brief informeer ik uw Kamer over de voortgang van de projecten op Sint Eustatius en over de voortgang onder de Wet Herstel voorzieningen Sint Eustatius. De laatste voortgangsrapportage ontving u op 14 december 2020, kort na de eilandraadsverkiezingen van oktober 2020¹.

Bij mijn recente bezoek op 16 en 17 mei 2021 aan Sint Eustatius heb ik met eigen ogen vastgesteld dat opnieuw veel resultaten zijn geboekt en betekenisvolle stappen zijn gezet bij het verbeteren van de levensomstandigheden van de Statianen. Zo wordt langzaam een fundament voor de toekomst gelegd. En dat is nodig, want als het moment straks aanbreekt dat de Wet herstel voorzieningen gefaseerd wordt afgebouwd, dan moet het eiland op orde zijn en het ambtenarenapparaat klaar zijn om in de herstelde democratie te kunnen functioneren. De eilandsraad wil heel snel stappen zetten naar een volledig herstel van democratie. Echter, het huidige herstel is nog steeds broos en dient duurzaam van aard te zijn. Het is geen geringe opdracht om de jarenlang bestuurlijke en infrastructurele verwaarlozing van Sint Eustatius te kantelen naar een situatie waar toekomstige lokale bestuurders hun functie zelf adequaat kunnen uitoefenen. En waarin geen sprake is van grote achterstanden. Snelheid is daarom niet het doel. Het doel is een Sint Eustatius waar iedereen aan bijdraagt en uiteindelijk iedereen van profiteert.

Naast een algemeen beeld schets ik de voortgang van projecten op bestuurlijk, sociaal en fysiek domein. Ik sluit af met een opsomming van onderwerpen die goed gaan en onderwerpen die nog extra aandacht nodig hebben.

Deze rapportage heeft vijf bijlagen:

- Bijlage 1 geeft een terugblik op de ingreep op Sint Eustatius
- Bijlage 2 bevat uitgebreidere informatie over de projecten in het sociale domein. Omdat ik de verbetering van de sociaaleconomische

¹ Tweede Kamer, 2020–2021, 35 570 IV, nr. 25

omstandigheden van de bevolking belangrijk vind, besteed ik in deze bijlage extra aandacht aan het sociale domein en de resultaten die er sinds november 2020 zijn geboekt.

- Bijlage 3 is een analyse van de communicatie van het Openbaar Lichaam Sint Eustatius (OLE) en eilandraadsleden met de bevolking als voorbereiding op de verkiezingen van 21 oktober 2020. Deze analyse heb ik toegezegd in het debat met de Eerste Kamer van 6 april jl.
- Bijlage 4 geeft een overzicht van het fasen-model dat voortkomt uit de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius en de bijhorende bevoegdheden en beperkingen van de eilandsraadsleden en de regeringscommissaris.
- Bijlage 5 zet de feiten en cijfers op een rij van de projecten die betaald zijn met een bijzondere uitkering.

Algemeen beeld

Op 16 en 17 mei jl. bezocht ik Sint Eustatius. Daarbij heb ik met eigen ogen een reeks resultaten waargenomen en ervaarde ik waar een klein eiland van 21 vierkante kilometer groot in kan zijn.

In lijn met de belofte van de Nederlandse regering ontvouwt zich langzaam maar zeker een betrouwbaar en veilig wegennetwerk. Er is 4,1 kilometer weg aangelegd; een investering van in totaal 7,2 miljoen euro. En de eerste rotonde van het eiland is klaar.

De regering beloofde destijds ook goedkoper en sneller internet, een beter en betrouwbaarder netwerk voor watervoorziening² en het bestrijden van de erosie op de klif van Fort Oranje. Dit is inmiddels allemaal gerealiseerd.

Al met al heb ik de indruk dat Sint Eustatius (letterlijk en figuurlijk) goed aan de weg timmert. Dat laat onverlet dat er ruimte is voor verdere ontwikkeling. Daarbij zorgde COVID-19 ook voor Sint Eustatius voor extra moeilijkheden, zeker voor de snelheid waarmee projecten kunnen worden opgepakt.

Door de pandemie zijn inwoners hun bewegingsvrijheid kwijtgeraakt. De grenzen zijn gesloten voor niet-essentiële bezoeken. Er geldt een streng inreisbeleid met quarantaine.

Er ligt druk op de zorgsector, maar het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) heeft extra zorgpersoneel ingevlogen om het eiland bij te staan in de reguliere zorg en de voorbereiding en uitvoering van het vaccinatieprogramma. Ook is er een hospitainer³ ingericht. Sinds 22 februari richt de GGD zich op het vaccineren van de bevolking (alle 18-plussers) met het Moderna-vaccin. Echter, de meerderheid van de bevolking wantrouwt het vaccin ondanks de voorlichting

² Behaalde resultaten rondom onder anderen het internet en watervoorziening treft u in bijlage 6.

³ Een hospitainer is een goed uitgeruste zeecontainer welke dienst doet als mobiele huisartsenpost. Op dit moment voor vaccinatie.

van de GGD. De vaccinatiegraad van 46 procent⁴ blijft daardoor (te) laag. Voor veel bewoners ontbreekt kennelijk de noodzaak om zich te laten inenten, omdat het gewone leven doorgaat en zij het eiland niet hoeven te verlaten.

De afgelopen maanden stond Nederland het eiland bij met economische hulp. De Nederlandse staat heeft vanwege de coronapandemie zowel Stataanse bedrijven als het Openbaar Lichaam Sint Eustatius (OLE) zelf financieel ondersteund. Over 2020 en het eerste kwartaal in 2021 is er op Sint Eustatius voor ongeveer €780.000 uitgekeerd aan bedrijven als tegemoetkoming voor de vaste lasten (TVL-regeling). Verder hebben Stataanse bedrijven over 2020 en het eerste kwartaal in 2021 voor ongeveer €2,8 miljoen aan tegemoetkomingen ontvangen voor de loonkosten (NOW-regeling). Het overzicht van uitgegeven tegemoetkomingen over het tweede kwartaal in 2021 is nog niet bekend, aangezien deze periode op het moment van schrijven van deze voortgangsrapportage nog liep. Deze tegemoetkomingen zijn uitgekeerd aan 150 ondernemingen en aan 350 werknemers. De grootste drie sectoren waaraan financiële hulp is toegekend zijn de horeca, de sector cultuur, sport en recreatie, en verhuur en overige zakelijke diensten. Het OLE heeft in 2020 €2.324.840 ontvangen om derving van belastinginkomsten te compenseren. Ook ontving het OLE de eerste drie tranches van het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW)⁵. Voor het eerste en tweede kwartaal van 2021 is er nog eens €1.946.920 toegekend. Al deze financiële hulp was zeer noodzakelijk om de eilandbewoners en het OLE te ondersteunen in deze periode waar de grenzen gesloten waren.

Momenteel ben ik in gesprek met het ministerie van VWS om te bekijken hoe we het eiland, ondanks de lage vaccinatiegraad, op een verantwoorde wijze kunnen openen zodat deze steunpakketten kunnen worden afgebouwd.

Voor heel Caribisch Nederland geldt dat er grote sociaaleconomische uitdagingen liggen. Om de levensstandaard echt te verbeteren heb ik, samen met de staatssecretaris van SZW, in 2019 een ijkpunt voor het sociaal minimum vastgesteld. Daarnaast heeft de staatssecretaris van SZW de uitkeringen, pensioenen en kinderbijslag verhoogd. U leest de concrete getallen onder 'sociaal domein'.

Bestuurlijk domein

In de zesde voortgangsrapportage informeerde ik u over de volgende stap in het herstel van de democratie: de eilandsraadverkiezingen van 21 oktober 2020. Door de verkiezingen is de eilandsraad, met beperkte bevoegdheden, weer actief. Deze bevoegdheden zijn vastgelegd in de Wet herstel voorzieningen. Deze huidige wet voorziet erin dat stapsgewijs aan de hand van vastgelegde criteria en fasen herstel van de democratie plaatsvindt.

⁴ Stand per 25 mei 2022.

⁵ Ook wel bekend als middelen voor aanvullend eilandelijk beleid, vergelijkbaar met de TONK-regeling voor Europees-Nederlandse gemeenten.

De eilandsraadsleden beschikken over een beperkt aantal (niet-financieel gerelateerde) bevoegdheden. Een van de bevoegdheden is het indienen van moties⁶. In de afgelopen maanden is hier vier keer gebruik van gemaakt. De moties gingen over sociale huisvesting, een nierdialysecentrum, het verbeteren van het bancaire systeem en de connectiviteit van het eiland. Daarnaast werd een verzoek ingediend voor extra fractieondersteuning.

De samenwerking tussen de eilandsraadsleden en de regeringscommissaris verliep over het algemeen constructief. Door diverse eilandsraadsleden is de dialoog evenwel recentelijk meer via de media gevoerd dan met de regeringscommissaris.

De herstelde griffie biedt ondersteuning. De eilandsraad heeft de griffier benoemd⁷. Er is een plaatsvervangend griffier/coach aangetrokken en een griffiemedewerker. Vanwege het overlijden van de griffier in april is die positie nu vacant.

Ondanks deze vorderingen is de eilandsraad van mening dat de terugkeer naar de democratie niet snel genoeg gaat. Dit staat in 'Proposal route-timetable return democracy in St. Eustatius'; de brief van de Eilandsraad. In de brief vraagt de eilandsraad om drie artikelen in de huidige wet (Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius) vroegtijdig in werking te laten treden. Het gaat om de volgende artikelen:

- artikel 13 (Herstel voorzieningen eilandgedeputeerden);
- artikel 14 (Herstel voorzieningen griffie en ambtelijke organisatie);
- artikel 15 (Herstel verantwoordelijkheden financiële taken).

Daarnaast verzoekt de eilandsraad om op basis van artikel 13 (fase 2.0) gedeputeerden te benoemen en tegelijkertijd de verantwoordelijkheden van de regeringscommissaris uit fase 1.0 in stand te houden.

Beide voorstellen zijn niet in lijn met de huidige Wet herstel voorzieningen die met zeer brede steun is aangenomen in zowel de Tweede als de Eerste Kamer. Ik heb de eilandsraad aangegeven dat ik volledig achter de Wet herstel voorzieningen sta. Het eventueel aanpassen van deze wet is niet aan de eilandsraad.

In juni 2020 nam de Tweede Kamer een motie⁸ aan. Daarin wordt de regeringscommissaris gevraagd een route-tijdtabel op te stellen met mijlpalen per criterium en fase. De criteria die in de memorie van toelichting van de wet staan, moeten worden gekoppeld aan een helder tijdspad. Zo komt er een stip op de horizon op basis van de doelstellingen en criteria voor de terugkeer naar de democratie.

⁶ Art. 17 WolBES

⁷ Art. 5, lid 1 Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius.

⁸ Motie Özütok (Kamerstukken II 2019/20, 35422, nr. 8).

In de eerder genoemde brief geeft de eilandsraad ook aan dat men het niet eens is met deze realistische streefdata en dat herstel van de democratie te lang duurt. U ontvangt separaat van deze 7^e voortgangsrapportage een afschrift van mijn brief aan de eilandsraad. In deze brief geef ik aan dat mijn doel en het doel van de (plaatsvervangend) regeringscommissaris gelijk zijn. We streven er allebei naar de democratie zo snel mogelijk te herstellen. Maar wel op basis van de wet waarin de stappen naar duurzaam herstel zijn aangegeven.

Route-tijdtabel Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius

Het invullen van de criteria in de route-tijdtabel met deelresultaten en een planning is een taak van de (plaatsvervangend) regeringscommissaris en de eilandsraad samen. Voor fase 2.0 zijn alle technische briefings inmiddels gegeven en gekoppeld aan streefdata. Zoals het er nu naar uitziet, werken we ernaar toe om van fase 1.0 naar fase 2.0 te gaan op 31 december 2022. De plaatsvervangend regeringscommissaris stuurde de eilandsraad een overzicht van de streefdata per brief van 21 mei 2021 waarmee een start is gemaakt met het invullen van de route-tijdtabel.

Vertrek regeringscommissaris

Van 15 februari 2020 tot 18 april 2021 vervulde de heer Van Rij de rol van regeringscommissaris. Ik dank de heer Van Rij voor zijn inspanningen en de geboekte resultaten in de afgelopen periode. Inmiddels is deze positie vacant. Tot opvolging is geregeld, neemt mevrouw Francis, de plaatsvervangend regeringscommissaris, de functie van regeringscommissaris waar. Mevrouw Dijkshoorn-Lopes, de eilandsecretaris, ondersteunt haar daarin. Zij is op 11 april 2021 benoemd na een lange periode van waarnemen. Als directeur van het ambtenarenapparaat werkt zij actief aan het verder professionaliseren van het ambtelijke apparaat. Het gaat daarbij om de kennis en kunde rond beleidsontwikkeling, het werken met vastgestelde processen en het opstellen van meerjarige strategische plannen.

Good governance: ICT-project

Het ambtenarenapparaat kan de noodzakelijke moderniseringsslag niet maken met verouderde faciliteiten. Daarom is een eerste stap gezet om de ICT te vernieuwen in samenwerking met de Shared Service Organisatie Caribisch Nederland (SSO CN). In fases wordt toegewerkt naar goed toegeruste werkplekken die passen bij het nieuw te bouwen Centraal Overheidskantoor.

In de eerste fase van het ICT-project is de elektra- en netwerkbekabeling aangelegd. Oorspronkelijk stond dat werk ingepland voor 2019 en 2020. De vertraging wordt ingehaald in juni 2021.

In de tweede fase staat het aansluiten op de Microsoft Office 365-omgeving centraal. Medewerkers van het OLE worden getraind om met het nieuwe systeem te werken. De trainingen zijn onderdeel van het opleidingsprogramma voor ambtenaren (criterium 2.1) van de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius.

Sociaal domein

Om prioriteiten te stellen in het jeugddomein is een structureel samenwerkingsverband opgezet (ook wel Samenwerkingsverband 13+ genoemd) tussen het OLE en de ministeries van BZK, VWS, SZW, Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en Justitie en Veiligheid (JenV). Door deze brede samenwerking ontstaat een integrale aanpak van de problematiek en een efficiënte inzet van het geld.

Graag belicht ik vijf projecten waaraan het OLE en de departementen de afgelopen maanden hebben gewerkt. Voor de overige projecten in het sociale domein, kinderopvang, sociale dienstverlening, jongerenparticipatie en jeugdzorg, verwijs ik u naar bijlage 2.

Emancipation Day

Emancipation Day is een officiële feestdag geworden op Sint Eustatius; het resultaat van de samenwerking tussen het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) en het OLE. Emancipation Day is bedoeld om de dialoog over slavernij en emancipatie te waarborgen en de sociale cohesie en nationale trots (verder) te ontwikkelen. De voorbereidingen voor de eerste officiële Emancipation Day op 1 juli aanstaande zijn in volle gang en worden vormgegeven door Centraal Dialoog, SZW en het OLE.

Als het gaat om het erkennen van het slavernijverleden, speelt de archeologische opgraving van circa 35 graven van tot slaaf gemaakte mensen een rol. Ik bezocht tijdens mijn recente bezoek de site waar het Sint Eustatius Center for Archaeological Research (SECAR) opgravingen uitvoert. Het is een van de grootste tot nu toe ontdekte slavenbegravingen in de regio.

Arbeidsbemiddeling en -participatie

Voor een aantal arbeidsmarktprojecten op Sint Eustatius verstrekt SZW een bijzondere uitkering.

'Iedereen doet mee' is een pilot waarin tien eilandbewoners met een grote afstand tot de arbeidsmarkt de kans krijgen anderhalf jaar werkervaring op te doen bij reguliere werkgevers. De werkgevers ontvangen een loonkostensubsidie. Een jobcoach helpt de tien deelnemers.

'Golden opportunity' geeft 18 eilandbewoners in verschillende functiegroepen de kans werkervaring en vaardigheden op te doen in het Golden Rock Resort⁹. De grootste werkgever van het eiland, olie-overslagterminal Global Terminal Investments (GTI), geeft 30 jongeren een technische training. Zo ontwikkelen zij vaardigheden waaraan GTI behoefte heeft.

Armoedebestrijding en schuldhulpverlening

Om het beleid om armoede te bestrijden en hulp bij schulden te verlenen verder te ontwikkelen, hebben SZW en VWS een beleidsadviseur beschikbaar gesteld die

⁹ In aanbouw zijnde omvangrijk resort op Sint Eustatius.

het OLE helpt tot eind 2021. In bijlage 6 vindt u meer informatie over de maatregelen die de strijd tegen armoede op het eiland aangaan.

Sociale huisvesting

Op het vlak van sociale huisvesting werken BZK, SZW en VWS samen. De projectleider Wonen en Leven ontwikkelt een Comprehensive Policy Plan Volkshuisvesting. Daarnaast wordt een woningwaarderingstelsel tot stand gebracht en een huurcommissie ingesteld.

Uit een woonwensonderzoek uit 2019 kwam naar voren dat 28 huishoudens onder zorgelijke omstandigheden wonen. In het kader van armoedebestrijding streeft het OLE naar betaalbare huisvesting voor huishoudens met een laag inkomen. Inmiddels is de tweede tranche woningen klaar. Daarbij zijn vijf aanleunwoningen opgeleverd in de wijk Lodi. De woningen zijn bedoeld voor begeleid wonen en bieden mensen met een beperking de mogelijkheid langer zelfstandig te wonen. Ook zijn er vijf aanvullende noodwoningen beschikbaar gesteld voor 'urgente' huishoudens.

Er is een permanent samenwerkingsverband tussen het OLE, woningstichting Social Housing Foundation (SHF), Woningcorporatie Bazalt Wonen en BZK. Dat ziet toe op het nakomen van de afspraken over de renovatie en de bouw van sociale huurwoningen.

Sport en beweging Jeugd

Om de gezondheid van de bewoners te verbeteren sloten het OLE en VWS het Caribisch Sport- en Preventieakkoord 2019-2022. In het kader van dit akkoord wordt het programma Gezonde Voeding dit jaar voortgezet op drie basisscholen, de middelbare school, een kinderopvangcentrum en drie organisaties voor buitenschoolse opvang.

Het Wilhelminapark kreeg schaaktafels en nieuwe apparaten voor buitensport en fitness en vierde deze mijlpaal met een feestelijke opening. De parkeerplaats bij het sportcomplex is geëgaliseerd en het zwembad heeft de nodige reparaties ondergaan. Voor het overkappen van het Cruyff Court is de fundering gelegd. Het dak is dit najaar klaar. Met de verlichting in het dak kan straks ook 's avonds buiten worden gesport.

Statia Sports Facility Foundation (SSFF), de organisatie die het sportbeleid van het eiland uitvoert en de sportvoorzieningen beheert, heeft interne vernieuwingen doorgevoerd. Er is een nieuwe directeur en een beleidsmedewerker/projectleider die de verwerkelijking van plannen doorvoeren.

Fysiek domein

Klif

De klif waarop het historische Fort Oranje staat, is gestabiliseerd. Het project is bekostigd uit de Wederopbouwmiddelen¹⁰ die vrijkwamen na de verwoestende orkanen Irma en Maria in 2017. Het OLE vraagt een Bijzondere Uitkering om de punten op de i te zetten. Het gaat om het aanleggen van een hek om mensen van de klif te weren en om de bouw van een cascade waarmee de afwatering naar zee wordt gekanaliseerd. Deze afrondende werkzaamheden kosten naar verwachting \$1,1 miljoen extra. Deze aanvraag wordt nu ambtelijk besproken.

Anti-erosie

Door achterstallig onderhoud, ongecontroleerde afvoer van hemelwater en loslopend, grazend vee ontstaat erosie. Voor Sint Eustatius is erosie een serieus probleem. Er zijn projecten klaar die verdere erosie een halt toeroepen. Smoke Alley Road, de haarspeldbocht naar de zeehaven, is opnieuw verhard. Boven en onder de grond zijn systemen aangebracht om het hemelwater af te voeren of juist op te vangen. Eind 2020 is de weg volgens plan weer in gebruik genomen. De afrondende werkzaamheden zijn deze zomer klaar.

Begin 2021 is een programma begonnen dat de stromingen, getijden en golfslag van de zee bewaakt en in kaart brengt. De gegevens worden gebruikt voor een integraal en erosiebestendig kust- en havenontwerp.

Roaming Animals/Loslopend vee

Loslopende geiten en koeien zorgen niet alleen voor overlast bij bewoners, maar zijn een belangrijke oorzaak van de erosie. Alleen in het Nationaal Park Boven lopen al duizenden geiten vrij rond.

Het project Roaming Animals legt het loslopend vee en de erosie aan banden. Er worden hekken geplaatst (onder anderen de eerdergenoemde hekken bij Klif Fort Oranje), loslopende kuddes worden bijgedreven en loslopend vee op moeilijk bereikbare plekken wordt afgeschoten. Dit gaat in nauwe samenwerking met Sint Eustatius National Park (STENAPA) welke het National Park beheert. Dit alles moet worden vastgesteld in een duurzaam landbouwbeleid.

De aanpak van het OLE zou beginnen met het afschieten van geiten in Boven National Park. Recentelijk heeft een kleine groep veehouders aangegeven dat zij niet achter deze aanpak staat. Het blijft moeilijk draagvlak te krijgen voor oplossingen waarmee het probleem van loslopend vee wordt bestreden. Hierdoor komt het project niet van de grond. Naast duurzaam landbouwbeleid willen (sommige) boeren extra grond, eten en water voor de geiten als oplossing voor deze problematiek. Er wordt momenteel door de regeringscommissaris hard gewerkt aan een breed gedragen oplossing.

¹⁰ Voor het stabiliseren van de klifwand onder Fort Oranje is er in totaal 10,4 mln. Euro beschikbaar gesteld.

Wegwerkzaamheden

Voor €7,2 miljoen is 4,1 kilometer weg aangelegd. Hiermee is de infrastructuur op Sint Eustatius veiliger en beter geworden. Zoals eerder genoemd, worden met het oog op de maatregelen om erosie tegen te gaan, ook de nieuwe wegen voorzien van afwateringssystemen.

In mei 2021 werd het project 'Weg naar Jeems' opgeleverd. Op het kruispunt van wegen tussen Jeems, het vliegveld en de haven is een rotonde aangelegd. Met deze eerste rotonde op Sint Eustatius wordt het verkeer gereguleerd en is er ook ruimte om de verwachte stijging van het verkeer op te vangen. Het was een genoegen om deze unieke rotonde samen met de aannemer te openen op 17 mei jl. Op dit moment staan er nog veertien wegen op de lijst om te worden vervangen. Ook de weg naar het vernieuwde vliegveld valt hieronder¹¹.

Vliegveld

In 2017 is een begin gemaakt met de renovatie van het F.D. Roosevelt Airport en de bouw van een nieuwe luchtverkeerstoren en een terminal. Na beschadigingen door de orkanen Irma en Maria bleek nieuwbouw beter dan repareren. De nieuwe luchtvaartterminal voldoet zo ook aan internationale eisen.

In het najaar van 2021 gaat het nieuwe vliegveld weer open. Met vier incheckbalies, drie kantoren voor luchtvaartmaatschappijen en een bagagebedrijf kan Sint Eustatius grotere aantallen reizigers ontvangen.

Connectiviteit

De pandemie zet de luchtconnectiviteit onder druk. Op dit moment vliegt Winair nog maar drie dagen per week tussen Sint Eustatius en Sint Maarten. Voor de pandemie waren er meerdere vluchten per dag.

In december 2020 heeft de Rijksoverheid een hypothecaire lening gegeven aan WinAir zodat de luchtconnectiviteit gewaarborgd blijft¹². Om de vliegverbinding tussen Sint Eustatius en Bonaire te behouden subsidieerde de Rijksoverheid de zogenoemde CN-express. Op 13 april vond de laatste vlucht tussen de eilanden plaats.

In december 2020 ontvingen Saba en Sint Eustatius een Bijzondere Uitkering van €2 miljoen voor een tweejarige pilot met een veerdienst om de connectiviteit tussen deze eilanden te verbeteren. Het is de bedoeling dat op 1 november 2021 de eerste veerboot afvaart.

¹¹ Planning: 2021-2022.

¹² Luchtvaartbeleid | Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Tot slot

Tijdens mijn recente bezoek aan Sint Eustatius heb ik gezien dat de beloften die de Nederlandse regering in 2018 deed aan de inwoners, op een groot aantal punten zijn ingelost. Inwoners en medewerkers spraken hun waardering uit voor de zichtbare en voelbare verbeteringen.

De eilandsraad heeft tijdens mijn bezoek aangegeven sneller stappen te willen zetten om het herstel van de voorzieningen te realiseren. Dat is begrijpelijk. Maar de wet en de daar bijhorende bevoegdheden en criteria moeten worden gevolgd en het eindresultaat waar we naartoe werken moet wel duurzaam zijn. Voorzichtigheid is daarom geboden. Het vertrekpunt was een situatie waarin zowel bestuurlijke als sociaal-economische taken verwaarloosd waren en er veel achterstallig werk moest worden ingehaald. Dat is nog niet klaar en het huidige hersteltempo vasthouden is een ware uitdaging voor het OLE. Zeker nu COVID ook Sint Eustatius plaagt en de pandemie de economische ontwikkeling en connectiviteit parten speelt.

De eilanden zijn met vliegverkeer en scheepvaart in beperkte mate met elkaar en met de wereld verbonden. Als Sint Eustatius de grenzen weer opent voor toeristen en andere bezoekers, vormt de nu lage vaccinatiebereidheid van de bevolking een gezondheidsrisico dat moet worden verkleind.

De Statianen zijn energiek en fier. Krachten die mij ervan verzekeren dat de toekomst van het kleine eiland groots kan zijn. Ik vertrouw er dan ook op dat ook de vervolgstappen weer constructief en voortvarend worden gezet met de (plaatsvervangend) regeringscommissaris en de eilandsraad.

In november zal de volgende rapportage verschijnen. Daarin zal ik uw Kamer opnieuw berichten over de dan geboekte voortgang op Sint Eustatius.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. R.W. Knops

Bijlage 1: Terugblik op de ingreep op Sint Eustatius in februari 2018

De ingreep

In de periode tussen 10 oktober 2010 en februari 2018 – de data van de staatkundige hervormingen – vonden er op Sint Eustatius verschillende voorvallen plaats die niet stroken met de bevoegdheden en de verantwoordelijkheid die de openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba hebben binnen Nederland.

Op Sint Eustatius werd op politiek vlak niet samengewerkt, beleid werd niet conform afspraken uitgevoerd, wetten werden aan de kant geschoven en het financieel beheer had veel mankementen. Ondanks vele afspraken, slaagde de Nederlandse overheid er niet in het eiland te stabiliseren¹³. Er werd een commissie ingesteld (commissie van wijzen) die onderzoek deed naar het wanbeheer. De commissie concludeerde dat er op Sint Eustatius sprake was van grove taakverwaarlozing. Februari 2018 was de maat vol en namen de Eerste en Tweede Kamer unaniem het wetsvoorstel 'Tijdelijke wet taakverwaarlozing Sint Eustatius' aan om het bestuur over te nemen. Hiermee zette de wet lokale bestuurders en volksvertegenwoordigers uit hun functie.

Een regeringscommissaris vervangt hen en stelt orde op zaken. De prioriteit ligt bij het normaliseren van het bestuur en bij het ondersteunen van de ambtenaren van OLE. Zo kunnen en durven zij hun taken uit te oefenen in weerwil van intimidatie door eilandsraadsleden¹⁴.

In de Wet herstel voorzieningen Sint Eustatius – de opvolger van de Tijdelijke wet taakverwaarlozing Sint Eustatius – is een fasen-model opgenomen met criteria per fase waaraan voldaan moet worden. Daardoor kan de democratie, zo kort als mogelijk en zo lang als noodzakelijk, terugkeren naar de lokale bestuurders¹⁵.

Sinds september 2018 werken de Regeringscommissaris en zijn plaatsvervanger aan het herstel van de democratie en de ontwikkeling van het ambtenarenapparaat. Een robuuster ambtenarenapparaat wordt gecreëerd door herstructurering en reorganisatie. Sleutelfuncties worden ingevuld (al dan niet door het werven van nieuw personeel) en de juiste mensen komen op de juiste plek.

Het herstel van de democratie wordt verwezenlijkt door stapsgewijs de criteria per fase uit te voeren¹⁶. De criteria die bij fase 1.0 horen zijn afgerond. Daardoor werden er weer verkiezingen mogelijk.

Op dit moment wordt gewerkt aan de criteria van fase 2.0 en kan een volgende stap gezet worden op weg naar het herstel van de democratie.

¹³ Nabijheid of distantie, een wereld van verschil; p. 12.

¹⁴ Nabijheid of distantie, een wereld van verschil; p. 23.

¹⁵ Kamerbrief 6de voortgangsrapportage Sint Eustatius; Bijlagen Stand van zaken herstel democratie Sint Eustatius.

¹⁶ In bijlage 4 treft u hier een schematische weergaven van.

Bevoegdheden eilandraadsleden

Op 21 oktober 2020 vonden de eilandsraadsverkiezingen plaats. De verkiezingen zijn gewonnen door de PLP (Progressive Labour Party) die drie van de vijf zetels won. De twee overige zetels zijn voor de DP (Democratische Partij). Kort na de verkiezingen is één van de twee DP-eilandraadsleden opgestapt om als onafhankelijk eilandraadslid verder te gaan. De samenstelling van de eilandsraad nu is in personele zin gelijk aan de samenstelling van de eilandsraad tijdens de bestuurlijke ingreep op grond van de Wet Tijdelijke Taakverwaarlozing.

De nieuwgekozen eilandsraadsleden kregen bevoegdheden¹⁷ waarvan inmiddels gebruik is gemaakt. In de paragraaf 'Bestuurlijk domein' van deze voortgangsrapportage wordt hierop verder ingegaan.

Focuspunten sinds de ingreep en de effecten

Sinds 2019 zijn er vele projecten gestart om bij te dragen aan de verdere ontwikkeling van de bevolking en het eiland. Een aantal projecten is al afgerond. Zo is het achterstallig onderhoud aan wegen weggewerkt, zijn sociale huurwoningen opgeleverd en kregen delen van natuurgebieden de juiste verzorging. Ook jeugd-projecten bereikten de eindstreep. Meer informatie hierover heeft u kunnen lezen in de beschrijving van de verschillende domeinen.

Het effect van de ingreep is ook voelbaar voor de ambtenaren. Dankzij een reorganisatie en het verstrekken van de juiste middelen kunnen ambtenaren hun taken (steeds meer) echt naar behoren uitvoeren.

Voor de eilandbewoners zijn de effecten ook duidelijk zichtbaar en voelbaar. De lokale overheid is transparanter en dienstbaarder, zoekt de dialoog en is via verschillende kanalen bereikbaar.

Maar de COVID-19 pandemie laat de voortgang van projecten op het gebied van de ontwikkeling van het lokaal bestuur en het ambtelijk apparaat niet ongemoeid. Er wordt momenteel hard gewerkt om de vertraging in te lopen. Als in deze rapportage wordt gesproken van 'vertraging' wordt hiermee, tenzij anders aangegeven, de vertraging bedoeld die COVID-19 veroorzaakt.

Communicatie van de eilandsraad en het OLE met de eilandbewoners

Een belangrijk onderdeel van het herstel naar de democratie is communicatie. De eilandsraadsleden en het OLE hebben stappen gezet op communicatief gebied en zowel binnen als buiten de organisatie wordt geïnvesteerd in de communicatie met (belangrijke) stakeholders.

Het OLE gebruikt meerdere kanalen om de bevolking te informeren over recente ontwikkelingen, afgeronde projecten en actuele inlichtingen over COVID-19 en het vaccinatieprogramma.

¹⁷ Een beschrijving van de bevoegdheden vindt u terug in bijlage 4.

Het meest gebruikte communicatiekanaal op het eiland is Facebook, gevolgd door de vernieuwde website van het OLE en radio PJB50 Radio Statia.

Facebook wordt gebruikt om bewoners bondig te informeren. De OLE-website geeft meer achtergrondinformatie. Op de radio schuift de (plaatsvervangend) regeringscommissaris twee keer per week aan bij het programma 'Shedding Lights'.

De dialoog met de bevolking is een belangrijk aandachtspunt voor het OLE. Zo werd er een Maatschappelijke Adviesraad/ Social Advisory Board in het leven geroepen, zijn er Town Hall meetings georganiseerd met stakeholders (meest recente met boeren en vissers) en is er een Centrale Dialoog om sociaaleconomische vraagstukken te bespreken met de Business Association. Als gevolg van COVID-restricties was het niet mogelijk om meer Town Hall meetings te organiseren.

Ook in het ambtenarenapparaat zelf wordt geïnvesteerd in dialoog. Medewerkers zijn betrokken bij de ontwikkeling van een richtlijn voor integriteit: de Code of Conduct. Begin 2021 werd daarover een grote bijeenkomst met medewerkers georganiseerd.

Hoewel er zeker voortuitgang is, kan de communicatie nog verder worden verbeterd door effectiever en middels nieuw in te zetten communicatiemiddelen te communiceren. Het OLE vroeg stakeholders naar verbeterpunten en werkt nu aan een nieuwe strategisch communicatieplan om zo pro-actiever en directer te communiceren met de eilandbewoners.

Bijlage 2: Extra info over projecten sociaal domein

Actieplan 12+

Naar aanleiding van het rapport van de kinderombudsman 'Het maakt uit waar je wieg heeft gestaan', heeft het OLE een actieplan 12+ opgesteld. Daardoor kunnen meer jongeren de transitie naar volwassenheid op een gezonde, veilige en kansrijke wijze maken. VWS ondersteunt dit actieplan.

Inmiddels is er een start gemaakt met het aanbieden van een structureel en divers activiteitenaanbod voor jongeren vanaf 12 jaar. Het programma van activiteiten wordt dagelijks aangeboden aan ruim 170 jongeren. Het bestaat onder andere uit huiswerkbegeleiding, sport, muziek en theater. Er vinden verbindende gesprekken plaats over en met jongeren over het verbeteren van faciliteiten zoals een jongereninloop en een danszaal. Ook vinden er gesprekken plaats over sportcompetenties voor jongeren en uitwisselingen met Saba. Het bestuurscollege moet dit echter nog goedkeuren. Deze gesprekken staan deels in relatie tot de Steunpakketten CN van het ministerie van VWS. Daarnaast heeft het OLE middelen van VWS ingezet voor extra jongerenwerkers. Daarbij wordt de samenwerking tussen de verschillende partners binnen het sociale domein gestimuleerd.

#MijnNieuweWereld en Interlandelijke Conferentie Kinderrechten

In 2020 bestond de Interlandelijke Taskforce Kinderrechten vijf jaar en dit werd groots gevierd met een conferentie in november. De conferentie kreeg online gestalte en mocht zich verheugen in deelname van mensen uit alle delen van het koninkrijk. Ik ben toen zelf ook met jongeren vanuit Sint Eustatius in gesprek gegaan.

BZK werkt samen met UNICEF om kinderrechten in Caribisch Nederland te verbeteren. De thema's jongereninspraak en jongerenparticipatie worden meegenomen in een online participatietraject. Door dit jongerenpanel krijgen de jongeren binnen het Koninkrijk de kans mee te denken over de besteding van de beschikbare middelen. Hier is actief aan bijgedragen en momenteel werkt het jongerenpanel de ideeën om dit budget te besteden uit.

Bestuursakkoord aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling BES 2021-2024

Het OLE heeft op 7 december 2020 het bestuursakkoord aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling BES 2021-2024 ondertekend. Hierin zijn onder andere afspraken gemaakt over het opzetten van een gezamenlijk advies- en meldpunt in samenwerking met VWS voor het OLE en het openbaar lichaam Saba.

Personeelwisselingen zorgden voor vertraging. Daardoor staat de gefaseerde opening van het advies- en meldpunt Bovenwinden nu gepland voor oktober 2021. Tot die tijd kunnen slachtoffers van huiselijk geweld hulp vragen bij de politie en de jeugdzorg van het OLE. Daarnaast is in het bestuursakkoord afgesproken dat een veilige opvang voor slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling beschikbaar is. Deze opvang wordt momenteel tijdelijk

verzorgd door het OLE. Aan een structurele mogelijkheid voor de opvang van slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling wordt nu verder gewerkt.

Kinderopvang

Het programma BES(t) 4 kids heeft tot doel de kwaliteit van de kinderopvang te verbeteren en betaalbaar te maken voor ouders. Er worden opleidingsprogramma's aangeboden voor het personeel. Met 'twinning' komt samenwerking met kinderopvangorganisatie uit Europees Nederland tot stand. Vergelijkbare organisaties werken samen en leren van elkaar over gelijksoortige uitdagingen.

De ontwikkeling van de nieuwbouw voor de buitenschoolse opvang wordt nu verder uitgewerkt. De kinderopvangorganisaties maken daarnaast gebruik van de tijdelijke regeling die kind-plaatssubsidies verstrekt voor minder draagkrachtige ouders. Ouders en kinderopvangorganisaties zijn betrokken bij de consultatie van het wetsvoorstel kinderopvang Caribisch Nederland.

Bijlage 3: Analyse communicatie OLE op weg naar eilandraadsverkiezingen

In het beleidsdebat koninkrijksrelaties dat op 6 april plaatsvond in de Eerste Kamer, heb ik de senatoren Rosenmöller en Dittrich een analyse toegezegd over de communicatie in de aanloop naar de eilandraadsverkiezingen van 21 oktober 2020.

De externe communicatie van het OLE had twee doelen: het enthousiasmeren en informeren van potentiële politici en het informeren van de inwoners over de organisatie van de verkiezingen.

De opbouw naar de verkiezingen

Het herstel van de democratie verloopt in vier fasen met daaraan gekoppelde criteria. Om de eilandraadsverkiezingen te kunnen houden, moest aan vijf criteria worden voldaan¹⁸. Een van die criteria in een volgende fase - fase 2.0 - is een opleidingstraject voor potentiële politici zodat zij zich kunnen verdiepen in de taken en bevoegdheden van het eilandraadslidmaatschap.

De voorbereiding van potentiële politici

BZK en het OLE hebben in samenwerking met het Nederlands Instituut voor Meerpartijendemocratie (NIMD), de Kiesraad en de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) een informatie- en opleidingstraject samengesteld voor potentiële politici. De verkiezingen werden op 23 september 2019 aangekondigd. Kort daarna werd begonnen met de voorbereiding van het traject.

Op 20 en 21 februari 2020 kwam een delegatie van het NIMD, de Kiesraad en de VNG op het eiland voor een informatieve sessie over het pre-verkiezingstraject. Doel was het enthousiasmeren van (nieuwe) potentiële politici, het informeren over de eisen van kandidaatstelling en de regels voor het voeren van campagnes. Veertig mensen bezochten de sessie.

Het opleidingstraject besloeg tien modules waarin werd toegewerkt naar de verkiezingen in oktober 2020. De pandemie van maart 2020 zorgde helaas voor een vertraging. Gelukkig werd het traject hervat met een tweede, digitale kick-off in mei 2020. Gaandeweg groeide het enthousiasme voor (deelname aan) de verkiezingen. Met name de verhalen van de Sabaanse politicus Chris Johnson en Bonairiaanse politicus Nina den Heijer zorgden voor animo.

Het tweede traject startte op de dag van de kandidaatstelling (7 september 2020) en richtte zich op de 27 inmiddels geregistreerde kandidaat-politici. De kandidaat-politici kregen een digitale mediatraining en er werd ingegaan op campagne voeren. De training was op vrijwillige basis en had wisselende bezoekersaantallen onder de kandidaat-politici.

¹⁸ Voor meer informatie zie bijlage 4.

Voorlichtingscampagne naar eilandbewoners

Voor de eilandbewoners werd een algemene voorlichtingscampagne georganiseerd. Daarin werd duidelijk gemaakt hoe men zich verkiesbaar kon stellen. Daarnaast zijn de eilandbewoners met regelmaat geïnformeerd over de verkiezingen.

Op 9 september 2020 is het OLE gestart met de voorlichtingscampagne 'Who will speak on your behalf'. Doel was om de burger tot denken aan te zetten en om de bevolking naar de stembus te krijgen. Het OLE zette diverse communicatiekanalen in waaronder radio (spots en interviews), geprinte media, billboards op strategische locaties, Facebook en de eigen website.

De berichten en video's behandelden kernpunten van democratie zoals: wie is stemgerechtigd, waarom is stemmen belangrijk en wat je in je bezit moet hebben om te mogen stemmen. Ook werd aangegeven op welke locaties de verkiezingen plaats zouden vinden. Door COVID-19 werden er namelijk twee stemlokalen ingericht in plaats van één.

Er is ook rekening gehouden met de groep laaggeletterden. Voor deze groep is er in oktober 2020 een motion-graphic (informatieve animatiefilm) gemaakt. Daarnaast werd een e-mailadres aangemaakt,¹⁹ waarop het publiek en politici het OLE konden schrijven met vragen en opmerkingen.

Facebook

Facebook is het meest gebruikte communicatiemiddel. De verkiezingscampagne werd daarom via dit medium groots opgepakt. Berichten werden zowel op de reguliere Facebook-pagina's van het OLE geplaatst als op een speciale op de eilandsraadsverkiezingen gerichte Facebook-pagina²⁰.

Korte en toegankelijke berichten en video's werden geplaatst. Lokale mensen werden gefilmd om de herkenbaarheid van de lokale bevolking te vergroten. De voertaal voor berichten en video's was Engels. Daardoor werden eventuele taalbarrières geminimaliseerd. De berichten werden meerdere dagen per week geplaatst om zo de aandacht van de burger vast te houden. Het OLE heeft daarnaast populaire pagina's van derde partijen op het eiland ingezet om alle berichten van het OLE over de verkiezingen te delen en daarmee het bereik te vergroten.

Radio programma

Het radioprogramma 'Shedding Light' werd gedurende de periode juli – oktober 2020 meerdere malen ingezet om de bewoners van informatie te voorzien. Tweemaal gaf een senior medewerker van de Census Office informatie over de verkiezingen. Ook de regeringscommissaris en zijn Plaatsvervanger maakten frequent hun opwachting in dit radioprogramma.

¹⁹ Statia2020elections@statiagov.com.

²⁰ Island Council Elections 2020.

Town Hall meetings

Om de dialoog tussen de bevolking en het OLE aan te moedigen werden er Town Hall meetings georganiseerd. Op 20 februari 2020 vond een bewustwordings- en informatiebijeenkomst plaats waarbij verschillende sprekers het belang van de verkiezingen aanhaalden en er was de gelegenheid om vragen te stellen. Helaas zijn door de restricties als gevolg van de pandemie geen andere Town Hall meetings georganiseerd.

Gedrukte media

Enkele weken voor de verkiezingen is er een huis-aan-huis folder bezorgd met meer informatie over de verkiezingen. Ook zijn er meerdere posters op cruciale plekken gehangen. Verder zijn advertenties in de Daily Herald geplaatst maar deze kwam vanwege COVID-19 slechts één keer per week uit.

Verkiezingen tijdens de COVID-19 pandemie

Omdat de verkiezingen tijdens de pandemie plaatsvonden, werden de eilandbewoners geïnformeerd over de voorschriften om zo veilig mogelijk te stemmen. Dit gebeurde met een instructiefilm die duidelijk maakte hoe te stemmen conform de COVID-19 maatregelen. Doel van de film was om de bevolking het vertrouwen te geven dat er ondanks de pandemie toch veilig kon worden gestemd.

Conclusie

Als gevolg van de pandemie is het communicatietraject dat voor de verkiezingen in februari 2020 begon tussentijds aangepast. Vanaf eind mei werd het traject weer opgepakt. De piek van de communicatie rond de verkiezingen was tussen juli en oktober 2020. Fysieke bijeenkomsten werden digitaal.

De eilandraadsverkiezingen zijn de eerste verkiezingen binnen het Koninkrijk die tijdens de COVID-19 pandemie hebben plaatsgevonden. Door de goede organisatie en communicatie hebben de verkiezingen op een veilige manier plaatsgevonden en was het opkomstpercentage van 76,9 procent. De verkiezingen hebben daarna als voorbeeld voor andere verkiezingen in het koninkrijk gefungeerd.

Bijlage 4: Fasen-model en bijhorende bevoegdheden

RC& EILANDSRAAD	EILANDSRAAD BENOEMT GEDEPUTEERDEN VERSCHILLENDE BEVOEGDHEDEN IN DEZE FASEN		
FASE 1	FASE 2.0	FASE 2.1	FASE 2.2
<ol style="list-style-type: none"> 1. KIESREGISTER GEREED 2. REORGANISATIE AMBTELIJKE APPARAAT 3. PROCEDURES EN WERKINSTRUCTIE AMBTELIJKE ORGANISATIE EN GRIFFIE GEREED 4. REKENKAMER INGESTELD 5. OPLEIDINGS-PROGRAMMA POTENTIELE POLITICI INGESTELD 	<ol style="list-style-type: none"> 1. PROCEDURES EN WERKINSTRUCTIES BESTUURSCOLLEGE AFGEROND 2. VERORDENINGEN VASTSTELLEN EN IN WERKING 3. A) ADMINISTRATIES VERGUNNINGEN/ ONTHEFFINGS-VERLENING B) SUBSIDIE C) FUNCTIE KADASTER OP ORDE 4. TOEZICHTEN HANDHAVING (BELEID EN UITVOERING) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. AFRONDEN AANGEBODEN OPLEIDINGS-PROGRAMMA AMBTELIJKE VAKMANSCHAP AMBTENAREN 2. AFRONDEN AANGEBODEN OPLEIDINGS-PROGRAMMA RAADSLEDEN EN GEDEPUTEERDEN 3. PERSONEELS-BELEID OP ORDE EN RECHTS-POSITIONELE REGELGEVING OPNIEUW VASTGESTELD 	<ol style="list-style-type: none"> 1. DIGITALISEREN EN CENTRALISEREN FINANCIËLE PROCESSEN 2. PLANNINGEN CONTROL-CYCLUS CONFORM DE FINBES 3. ALLE ACTIES VAN FINANCIËEL BEHEER GEREED

NA AFRONDING FASE 1 - EILANDSRAAD WORDT GEKOZEN

CRITERIA:

1) KIESREGISTER GEREED / 2) REORGANISATIE AMBTELIJKE APPARAAT / 3) PROCEDURES EN WERKINSTRUCTIE AMBTELIJKE ORGANISATIE EN GRIFFIE GEREED / 4) REKENKAMER INGESTELD / 5) OPLEIDINGS-PROGRAMMA POTENTIELE POLITICI INGESTELD

Toelichting:
Deze bevoegdheden en beperkingen zijn momenteel aan de orde. (Fase 1 is afgerond)

Bevoegdheden ER

1. Het vragen- en interpellatierecht (159 WoIBES)
2. De eilandsraad kan het indienen van moties regelen in het reglement van orde (17 WoIBES)
3. Het amendementsrecht (151 WoIBES)
4. Het initiatiefrecht (150 WoIBES)

5. Het vaststellen van verordeningen (autonoom en medebewind) (149 ism 152 WoIBES), nuw verordeningen ogy de Wet FinBES. De verordeningen moeten worden goedgekeurd door de regeringscommissaris alvorens deze worden vastgesteld (10 Herstelwet).

Beperking ER

1. Het vragen- en interpellatierecht (159 WoIBES)
2. De eilandsraad kan het indienen van moties regelen in het reglement van orde (17 WoIBES)
3. Het amendementsrecht (151 WoIBES)
4. Het initiatiefrecht (150 WoIBES)

Bevoegdheden RC

1. De regeringscommissaris blijft in de plaats treden van het bestuurscollege en de gezaghebber.
2. De regeringscommissaris blijft in de plaats treden van de bevoegdheden van de eilandsraad ogy de Wet FinBES en mbit de ambtenaren van de griffie (7 en 8 Herstelwet).
3. Alle verordeningen die de eilandsraad wilt vaststellen moeten, alvorens daadwerkelijke vaststelling, worden goedgekeurd door de regeringscommissaris (10 Herstelwet).

Ministerie van
Binnenlandse Zaken en
Koninkrijksrelaties

Kenmerk
2021-0000291679

**NA AFRONDING FASE 2.0 –
EILANDSRAAD BENOEMT GEDEPUTEERDEN / REGERINGSCOMMISSARIS en
GEDEPUTEERDEN VORMEN BESTUURSCOLLEGE**

CRITERIA AFGEROND:

1) PROCEDURES EN WERKINSTRUCTIES BESTUURSCOLLEGE AFGEROND / 2) VERORDENINGEN VASTSTELLEN EN IN WERKING / 3A) ADMINISTRATIES VERGUNNINGEN/ ONTHEFFINGS-VERLENING / 3B) SUBSIDIE / 3C) FUNCTIE KADASTER OP ORDE / 4) TOEZICHT EN HANDHAVING (BELEID EN UITVOERING)

Toelichting:
Deze bevoegdheden en beperkingen gaan gelden indien aan de criteria behorend bij Fase 2.0 is voldaan. Dan gaat Fase 2.0 in.

Bevoegdheden BC

1. Alle autonome en medebewindstaken van het bestuurscollege.
2. Bevoegdheden inzake toezicht op de naleving van wet- en regelgeving en de handhaving daarvan.
3. Het bestuurscollege benoemt zelf een eilandsecretaris. Dit besluit behoeft de goedkeuring van de regeringscommissaris

Beperking BC/ER

1. De taken/bevoegdheden obv de Wet FinBES.
2. De taken/bevoegdheden tov de ambtelijke organisatie, inclusief rechtspositionele beslissingen (benoeming, schorsing en ontslag).

Bevoegdheden RC

1. De regeringscommissaris blijft in de plaats treden van de gezaghebber.
2. De regeringscommissaris blijft in de plaats treden van bevoegdheden van de eilandsraad en het bestuurscollege obv de Wet FinBES en de ambtelijke organisatie, inclusief de griffie (7 en 8 Herstelwet).
3. De regeringscommissaris doet de reguliere goedkeuring van verordeningen van de eilandsraad ipv de Rijksvertegenwoordiger.
4. Alle besluiten van het bestuurscollege behoeven de goedkeuring van de regeringscommissaris (13 ism 10 (nieuw) Herstelwet). Dit is in aanvulling op regulier repressief toezicht op de eilandsraad en het bestuurscollege ogv de WolBES.

FASE 2.1 – REGERINGSCOMMISSARIS EN GEDEPUTEERDEN VORMEN BESTUURSCOLLEGE

CRITERIA AFGEROND:

1) AFRONDEN AANGEBODEN OPLEIDINGS-PROGRAMMA AMBTELIJK VAKMANSCHAP AMBTENAREN / 2) AFRONDEN AANGEBODEN OPLEIDINGS-PROGRAMMA RAADSLEDEN EN GEDEPUTEERDEN / 3) PERSONEELS-BELEID OP ORDEEN RECHTS-POSITIONELE REGELGEVING OP NIEUW VASTGESTELD

Toelichting:
Deze bevoegdheden en beperkingen gaan gelden indien aan de criteria van Fase 2.1 is voldaan. Dan gaat Fase 2.1 in.

Bevoegdheden BC/ER

1. De taken/bevoegdheden van de eilandsraad en het bestuurscollege tov de ambtelijke organisatie, inclusief de griffie, met inbegrip van het nemen van rechtspositionele beslissingen (benoeming, schorsing en ontslag van ambtenaren) (14 Herstelwet).

Beperking BC/ER

1. De taken/bevoegdheden obv de FinBES.

Bevoegdheden RC

1. De regeringscommissaris doet de reguliere goedkeuring van personeelsbesluiten, ipv de Rijksvertegenwoordiger (13 ism 10 (nieuw) Herstelwet).

FASE 2.2 – REGERINGSCOMMISSARIS EN GEDEPUTEERDEN VORMEN BESTUURSCOLLEGE

CRITERIA AFGEROND:

1) DIGITALISEREN EN CENTRALISEREN FINANCIËLE PROCESSEN / 2) PLANNING EN CONTROL-CYCLUS CONFORM DE FINBES / 3) ALLE ACTIES VAN FINANCIËEL BEHEER GEREED

Toelichting:
Deze bevoegdheden en beperkingen gaan gelden indien aan de criteria van Fase 2.2 is voldaan. Dan gaat Fase 2.2 in.

Bevoegdheden BC/ER

1. De taken/bevoegdheden van de eilandsraad en het bestuurscollege ogv de Wet FinBES (15 Herstelwet).

Bevoegdheden RC

1. De regeringscommissaris doet de reguliere goedkeuring van alle besluiten ogv de FinBES, ipw de Rijksvertegenwoordiger. Dit geldt dus voor alle besluiten van het bestuurscollege (zie fase 2.0), ook die van financiële aard, en die van de eilandsraad wanneer een verordening van financiële aard is.

Bijlage 5: Projecten bijzondere uitkeringen Sint Eustatius

Hieronder treft u een greep uit de projecten die voortkomen uit de bijzondere uitkeringen voor Sint Eustatius.

	Actief
	Afgerond
	Inactief

Titel project	Aanvang	Status
Wederopbouw: Bijzondere uitkering Waterman na Orkaan Irma	2018	
Wederopbouw: Noodhulpmaatregelen na Irma	2018	
Wederopbouw: Natuur en milieu Statia	2018	
Wederopbouw: Assessment Madam Theater	2018	
Wederopbouw: Behoud muur achter kantoor Stenapa	2018	
Wederopbouw: Hek bestuurskantoor	2018	
Wederopbouw: Herbebossing	2018	
Wederopbouw: Herstel aan de ruine	2018	
Wederopbouw: Herstel boeien afmeersysteem Marine Park	2018	
Wederopbouw: Herstel botanische tuin	2018	
Wederopbouw: Herstel broed zeeschildpadden	2018	
Wederopbouw: Herstel koraal	2018	
Wederopbouw: Herstel landbouw veeteelt visserij	2018	
Wederopbouw: Herstel NH kerk	2018	
Wederopbouw: Huizenherstel	2018	
Wederopbouw: Openbare ruimte en onroerende zaken Statia	2018	
Wederopbouw: Onverharde wegen	2018	
Wederopbouw: Stabilisering klif Sint Eustatius	2018	
Wederopbouw: Heropening Slavenpad	2018	
Wederopbouw: Leguanenpopulatie	2018	
Wederopbouw: Monumentenherstel	2018	
Wederopbouw: Watervoorziening agrarische bedrijven	2018	
Wederopbouw: Wateropslagplaatsen	2018	
Wederopbouw: Publieke begraafplaatsen	2018	
Verbeterplan Financieel Beheer	2018	
Anti-erosie Noodmaatregelen Klif	2018	
Strengthening nature management	2018	

Aanpak erosie	2018	
Nature awareness	2018	
Coral restoration	2018	
Rat control	2018	
Roaming Animals	2018	
Waste management	2018	
Quick win afval actie	2018	
Car wreck removal project	2018	
Rampenbestrijding	2018	
Veiligheidswet BES	2018	
Publieke gezondheidszorg	2018	
Beleidscoördinator huiselijk geweld en kinderrechten	2018	
BES(t) 4 Kids	2018	
Sociale kanstrajecten - New Challenge	2018	
Empowerment tienermeisjes	2018	
Maatschappelijk werker	2018	
Pilot job program "Statia Serves" / Statia doet	2018	
Bijdrage schoolzwemmen	2018	
Hogere bijdrage OLE voor twinning arbeidsbemiddeling	2018	
Life Coaches	2018	
Jobmatching en jobprograms	2018	
Wegenprogramma Sint-Eustatius	2018	
Armoedebestrijding en jeugdwerkloosheid	2018	
Versterking maatschappelijke (vrijwillige) organisaties	2018	
Diabetespreventie	2018	
Wegwerken onderhoudsachterstanden particuliere woningen	2018	
Buurtsportcoach	2018	
Jeugdsportvereniging 'Statia in Shape'	2018	
Seamen training course	2018	
Outdoor Fitnesspark locatie Wilhelminaplein	2018	
Wederopbouw: Huizenherstel 2e fase	2019	
Wederopbouw: Haven Sint-Eustatius	2019	
Wederopbouw: Wegenonderhoud	2019	
Beschikking reorganisatiekosten (frictiekosten)	2019	
Bijdrage assessment in lopende reorganisatie en trainingstraject OLSE	2019	
Bijdrage "MD" Traject door Smart Solutions	2019	

Opschoning PIVA (Persoonsinformatievoorziening Nederlandse Antillen)	2019	
Bijdrage Rekenkamer Sint-Eustatius	2019	
Beschikking verkiezingen Sint Eustatius	2019	
Bestuursakkoord huiselijk geweld en kindermishandeling	2019	
Bijdrage Conferentie Taskforce Kinderrechten	2019	
Aanschaf afvalverbrandingsinstallatie Sint-Eustatius	2019	
Renovatie van de bocht bij Smoke Alley	2019	
Uitvoering sportbeleid	2019	
Maritieme infrastructuur, bescherming kustlijn haventerrein	2019	
Opknappen 5 aanleunwoningen	2019	
Kinderopvang en naschoolse opvang	2019	
Zorg en Veiligheidshuis Caribisch Nederland	2020	
Caribisch Sport- en Preventieakkoord	2020	
Voedselhulp Sint Eustatius	2020	
Bijdrage bijzondere uitkering Sint Eustatius digitaliseren OLSE	2020	
Programma 'Samen aan het werk'	2020	
Bijdrage extra ambtelijke capaciteit	2020	
Bijdrage regio enveloppe ICT project 'Good Governance'	2020	

Sint Eustatius 2017 – 2021

Aanleg wegen

- In totaal is er 4,1 km aan wegen aangelegd.
- De investeringen in Cherry Tree, Jeems Road, Smoke Alley, Mansion Road, White Hook en de rotonde bedragen \$7,2 mln.
 - Er staan reeds 14 andere wegen op de planning om aangelegd te worden, waaronder de Airport Boulevard.

Waterzuivering

Momenteel wordt er 140.000 m³ per jaar aan schoon drinkwater geproduceerd.

- Er zijn in het afgelopen jaar drie projecten uitgevoerd ter verbetering van de toegankelijkheid en betrouwbaarheid van de drinkwatervoorziening: **vervanging en verbreding van de hoofdtransportleiding, vergroten van de wateropslag van 1000 m³ naar 4000 m³ en het vergroten van de productiecapaciteit.**
- Momenteel is 45% van de inwoners aangesloten op het drinkwatermet (850 aansluitingen). Dit is een **toename van 120 aansluitingen** ten opzichte van 2020.

Wederopbouw na orkaan Irma

- Er is €43 mln. beschikbaar gesteld aan Sint Eustatius voor wederopbouw.
- Voor het stabiliseren van de klifwand onder Fort Oranje is er in totaal €10,4 mln. beschikbaar gesteld.

Verbetering internetverbinding

- Het internet is 20% sneller geworden.
- Het internet is voor klanten van EUTEL BV. \$10 goedkoper geworden. Deze korting geldt voor de aankomende 5 jaar.
 - Ministerie van EZK heeft het **vaste aansluittarief** voor gebruikers van **elektriciteit verlaagd** tot \$0.
 - Eveneens is een subsidie geïntroduceerd voor het gebruik van vast internet met een aansluiting van \$25 per maand.

Vergroten leefbaarheid

- De **kinderbijslag** is van 2017 tot 2021 verhoogd van \$42 naar \$87.
- Het **wettelijk minimumloon** is met 7% gestegen sinds 2019.
- Er is door Ministerie van SZW ter verbetering van de **kinderopvang structureel €9,8 mln.** beschikbaar gesteld, dat in 2021 verder toeneemt tot €14 mln.

Vrije uitkering

- De vrije uitkering is vanaf 2017, \$10.827.820, gestegen naar \$13.654.334 in 2020.

Bijlage 6: Factsheet Sint Eustatius 2017-2021